

ਭਾਗ—A ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰ (ਦੁ-ਭਾਸ਼ੀਆ)-ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ : 1-30

1. A development perspective involves concern with changes occurring over time in :
 - (a) form (b) rate
 - (c) sequence (d) all of these
2. The thinking process involved in producing an idea or concept that is new, original and useful is termed as :
 - (a) creativity (b) innovation
 - (c) intelligence (d) synectics
3. The transmission of traits from parents to off-springs is called :
 - (a) environment (b) genes
 - (c) heredity (d) homeostasis
4. Which of the following theories identifies four stages of child's intellectual development (sensory motor, pre-operational, concrete operational & formal operational) ?
 - (a) Erickson's theory of Psycho-social development
 - (b) Freud's theory of Psycho-sexual development
 - (c) Jean Piaget's theory of cognitive development
 - (d) Kohlberg's theory of moral development
5. Which of the following is NOT the benefit of integrating student-centred learning into the curriculum ?
 - (a) strengthens students motivation
 - (b) promotes peer communication
 - (c) builds student-teacher relationships
 - (d) hinders discovery/active learning
6. Which one of theories of intelligence advocates the presence of general intelligence 'g' and specific intelligence 's' ?
 - (a) Anarchic theory
 - (b) Guilford's theory of intellect
 - (c) Spearman's two factor theory
 - (d) Vernon's hierarchical theory
7. Images, concepts, symbols & signs, language, muscle activities and brain functions are involved in :
 - (a) adaptation (b) motor development
 - (c) problem solving (d) thinking process
8. Which of the following is NOT an element of learning event ?
 - (a) learner (b) internal conditions
 - (c) stimulus (d) teacher
9. Which one of the following theories view that behaviour could be shaped through successive approximation and reinforcement of responses more nearly approaching desired behaviour ?
 - (a) classical conditioning
 - (b) instrumental conditioning
 - (c) operant conditioning
 - (d) social learning

1. ਵਿਕਾਸ ਪਰਿਪੇਖ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਸ ਵਿਚ ਵਾਪਰੇ ਪਰਿਵਰਤਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ :
 - (a) ਕ੍ਰੂਪ (b) ਮੁੱਲ
 - (c) ਅਨੁਕੂਲ (d) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਹੀ
2. ਨਵੇਂ, ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗੀ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਧਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਿਹਿਤ ਚਿੱਤਨ ਪ੍ਰਕਿਅਤ ਨੂੰ ਕੀ ਆਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?
 - (a) ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ (b) ਨਵੀਨਤਾ
 - (c) ਬੁੱਧੀ (d) ਸਾਈਨੈਕਟਿਕਸ
3. ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਬੋਚਿਆਂ ਤੱਕ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ :
 - (a) ਵਾਤਾਵਰਣ (b) ਜੀਨਜ਼
 - (c) ਵਿਗਸਤਾਂ (d) ਸਮ-ਸਥਿਤੀ
4. ਸਿਧਾਂਤ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰਾਂ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਸੰਵੇਦੀ-ਮੋਟਰ, ਪੁਰਵ-ਸੰਚਾਲਕ, ਸਬੂਲ-ਸੰਚਾਲਕ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰਕ-ਸੰਚਾਲਕ) :
 - (a) ਐਰਿਕਸਨ ਦਾ ਮਨੋ-ਸਮਾਜਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
 - (b) ਡਰਾਈਡ ਦਾ ਮਨੋ-ਲਿੰਗਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
 - (c) ਜੀਨ ਪਿਆਜ਼ੇ ਦਾ ਸੰਗਿਆਨਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
 - (d) ਕੋਹਲਬਰਗ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ?
 - (a) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਅਭਿਪ੍ਰੇਤਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ
 - (b) ਹਮ-ਤੁਭਥਾ ਸਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ
 - (c) ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਬੰਧ ਕਾਇਮ ਕਰਦਾ ਹੈ
 - (d) ਖੇਤ/ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ ਸਿੱਖਿਆ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣਦਾ ਹੈ
6. ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਧਾਰਨ ਬੁੱਧੀ 'ਤੇ 'ਤੁੰਹੀਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਬੁੱਧੀ 's' ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ?
 - (a) ਅਰਾਜਕਤਾ ਸਿਧਾਂਤ
 - (b) ਗਿਲਫੋਰਡ ਦਾ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
 - (c) ਸਪੀਅਰਮੇਨ ਦਾ ਦੋ-ਕਾਰਜੀ ਸਿਧਾਂਤ
 - (d) ਵਰਮਨ ਦਾ ਬੈਂਪਾਨਿਕ ਸਿਧਾਂਤ
7. ਚਿੰਨ, ਧਾਰਨਾਵਾਂ, ਪ੍ਰਤੀਕ ਅਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਭਾਸ਼ਾ, ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਕਾਰਜ ਕਿਸ ਵਿਚ ਨਿਹਿਤ ਹਨ ?
 - (a) ਅਨੁਕੂਲਨ (b) ਪ੍ਰੇਰਕ ਵਿਕਾਸ
 - (c) ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ (d) ਚਿੱਤਨ ਪ੍ਰਕਿਅਤ
8. ਕਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਇਹ ਘਟਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨਿਕਟਤਾ ਅਤੇ ਇੰਡਿਡਤ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਅਤਿ ਨਿਕਟ ਪ੍ਰਤਿਕਿਅਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਤੀਕਰਨ ਰਾਹੀਂ ਢਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
 - (a) ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ (b) ਆਂਤਰਿਕ ਹਾਲਾਤ
 - (c) ਉਦੀਪਨ (d) ਅਧਿਆਪਨ
9. ਕਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਇਹ ਘਟਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨਿਕਟਤਾ ਅਤੇ ਇੰਡਿਡਤ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਅਤਿ ਨਿਕਟ ਪ੍ਰਤਿਕਿਅਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਤੀਕਰਨ ਰਾਹੀਂ ਢਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
 - (a) ਕਲਾਸੀਕੀ ਅਨੁਕੂਲਨ (b) ਨਮਿੱਤਕ ਅਨੁਕੂਲਨ
 - (c) ਸਕਿਆ ਅਨੁਕੂਲਨ (d) ਸਮਾਜ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ

10. A process by which a parent assumes that his child's traits are all positive because one trait is positive is termed as :

- halo effect
- hawthorne effect
- law of effect
- reverse halo effect

11. Ramesh and Ankit have the same IQ of 120. Ramesh is two years younger than Ankit. If Ankit is 12 years old, then the mental age of Ramesh is :

- 9 years
- 10 years
- 12 years
- 14 years

12. Which of the following is NOT an example of discrete variable ?

- age
- gender
- marital status
- place of residence

13. An appropriate form of assessing student's performance in practicals is :

- interview
- observation
- questionnaire
- written test

14. The type of evaluation which is used to monitor learning progress during instruction is called as :

- diagnostic evaluation
- formative evaluation
- placement evaluation
- summative evaluation

15. Which one of the following is the better item of essay type of question ?

- Discuss Newton's law of motion
- Explain each of Newton's three laws of motion
- What are Newton's laws of motion ?
- Write note on Newton's laws of motion

16. Special needs education is the type of education :

- given to very special people
- given to persons with disabilities
- provided to intelligent people
- established by colonial masters

17. Which one of the following cues does NOT indicate visual problems in the children ?

- difficulty in following direction
- frowning
- stumbling
- unable to estimate distance

18. Children with speech impairment can be assisted by :

- encouraging them to express thoughts in the classroom
- helping him/her to pronounce correct sounds
- helping him/her to hear his/her spoken errors
- referral to specialist for complete evaluation

19. The gifted child :

- learns rapidly and easily
- retains what he/she has heard or read without much rote drill
- reasons things out
- all the above

10. ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਾਅ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਮਾਪੇ ਇਹ ਮੈਨ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਚੀ ਦੀਆਂ ਸਚੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸਥਚਾਤਮਕ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸਥਚਾਤਮਕ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ :

- ਪਰਿਪੇਖ ਪ੍ਰਕਾਵ
- ਹੱਥੀਰਨ ਪ੍ਰਕਾਵ
- ਪਰਿਲਾਮ ਪ੍ਰਕਾਵ
- ਵਿਪਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਵ

11. ਰਮੇਸ਼ ਅਤੇ ਅੰਕਿਤ ਦਾ 120 ਦਾ ਸਮਾਨ IQ ਹੈ। ਰਮੇਸ਼ ਅੰਕਿਤ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਛੁਟਾ ਹੈ। ਜੇ ਅੰਕਿਤ ਦੀ ਉਮਰ 12 ਸਾਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਮੇਸ਼ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਉਮਰ ਹੈ :

- 9 ਸਾਲ
- 10 ਸਾਲ
- 12 ਸਾਲ
- 14 ਸਾਲ

12. ਕਿਹੜੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਰ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- ਉਮਰ
- ਲਿੰਗ
- ਵਿਵਾਹਿਕ ਸਥਿਤੀ
- ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਥਾਂ

13. ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਤ੍ਰ੍ਯੁ ਹੈ

- ਇੱਟਰਵਿਊ
- ਨਿਰੀਖਣ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ
- ਲਿਖਤੀ ਪਰੀਖਣ

14. ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇਂਕਾਨ, ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨੀਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ

- ਨਿਦਾਨਿਕ ਮੁੱਲਾਂਕਣ
- ਰਚਨਾਤਮਕ ਮੁੱਲਾਂਕਣ
- ਸਥਾਨਣ ਮੁੱਲਾਂਕਣ
- ਸੰਕਲਨਾਤਮਕ ਮੁੱਲਾਂਕਣ

15. ਨਿਰੰਧ-ਜੂਨੀ ਪ੍ਰਥਾਨ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਮੱਦ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?

- ਨਿਉਟਨ ਦੇ ਗਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ
- ਨਿਉਟਨ ਦੇ ਗਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ
- ਨਿਊਟਨ ਦੇ ਗਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਕੀ ਹਨ ?
- ਨਿਊਟਨ ਦੇ ਗਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ

16. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ (ਬੋਚਿਆਂ) ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕਿਸਮ ਹੈ ?

- ਅਤਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ
- ਨਿਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ
- ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ
- ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਮਾਸਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਪਿਤ

17. ਕਿਹੜਾ ਸੰਕੇਤ ਬੋਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ?

- ਹਿਦਾਇਤ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਠਿਨਾਈ
- ਤਿਉੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ
- ਠੋਕਰ ਖਾਣਾ
- ਦੂਰੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਅਯੋਗ

18. ਥੈਲਣ ਦੇ ਵਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਬੋਚਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

- ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ
- ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਧੁਨੀਆਂ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ
- ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀਆਂ ਤੁਰ੍ਹਟੀਆਂ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ
- ਪੁਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮਾਹਰ ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ

19. ਪੁੱਧਰ ਬੋਚਿਆਂ :

- ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ
- ਜੇ ਕੁਝ ਉਸਨੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਪਤ੍ਰੀਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਰੱਟੇ ਦੀ ਮਥਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਯਾਦ ਰਖਦਾ ਹੈ
- ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਰਕ ਤੇ ਪਰਖਦਾ ਹੈ
- ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

20. Slow learners whose educational attainment falls below their natural abilities are labeled as :

- (a) backward (b) gifted
- (c) juvenile delinquent (d) mentally retarded

21. When delivering an effective lecture in classroom, a teacher :

- (a) establishes an eye contact
- (b) employs meaningful gestures
- (c) stands stationary at lecture stand
- (d) varies pitch and tone

22. An example of media that transports learners to remote by means of visualized reports is :

- (a) educational television
- (b) educational broadcasts
- (c) overhead projector
- (d) telephone

23. Communication with students means :

- (a) asking them to do a task
- (b) exchange of ideas
- (c) giving them directions
- (d) informing them of your ideas

24. The first stage in the learning of a skill is :

- (a) precision (b) manipulation
- (c) coordination (d) imitation

25. Which of the following is NOT an example of a concrete concept ?

- (a) ability (b) chair
- (c) force (d) motion

26. The reading technique that would be employed to locate terms and references in an index or thesaurus is :

- (a) key-reading (b) re-reading
- (c) scanning (d) skimming

27. Motivation begins with needs exists in all of us. The need, that the student would tend to fulfill first pertains to :

- (a) esteem (b) physiological
- (c) social (d) self actualization

28. For introducing a topic in classroom, what activity should a teacher do first ?

- (a) explain the rationale
- (b) inform the objectives
- (c) tell topic orally
- (d) write topic on chalkboard

29. Which one of the following is an example of reinforcement ?

- (a) No Lata, the answer is not 45
- (b) Kamla, can't you help Keerti with her answer
- (c) Oh no, as usual, you are wrong
- (d) Suniti, you have said rightly

30. Self study habit can be developed in children by :

- (a) citing examples of great people
- (b) giving lecture on self study
- (c) giving your own example
- (d) making new literature available

20. ਮੇਡ ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਤਿਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

- (a) ਪੱਛਮੇ ਹੋਏ (b) ਪ੍ਰਾਂਤੀ
- (c) ਕਿਸ਼ੋਰ-ਅਪਚਾਰੀ (d) ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਵਵੁੱਧ

21. ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵਕਾਰੀ ਲੈਕਚਰ ਦਿੱਦਾ ਹੋਇਆ, ਅਧਿਆਪਕ-

- (a) ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ
- (b) ਅਰਥਪੂਰਨ ਸੰਕਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ
- (c) ਲੈਕਚਰ ਸਟੈਂਡ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਿਰ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- (d) ਆਪਣੀ ਸੁਰ ਅਤੇ ਤਾਨ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

22. ਉਸ ਮਾਧਿਅਮ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ, ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲੈਗ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੁਰਵਰਤੀ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- (a) ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ (b) ਸਿੱਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਸਾਰਨ
- (c) ਓਵਰ ਹੋਡ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਰ (d) ਟੈਲੀਫੋਨ

23. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ :

- (a) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਣਾ
- (b) ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ
- (c) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ
- (d) ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ

24. ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਲ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ :

- (a) ਪਰਿਸ਼ੁੱਧਤਾ (b) ਵਿਹਾਰ-ਕੁਸ਼ਲਤਾ
- (c) ਤਾਲਮੇਲ (d) ਅਨੁਕਰਨ

25. ਕਿਹੜੀ ਸਥੁਲ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- (a) ਯੋਗਤਾ (b) ਕੁਰਸੀ
- (c) ਥਲ (d) ਗਤੀ

26. ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਤਕਨੀਕ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਨੁਕੂਲਿਕਾ ਜਾਂ ਸਮ-ਅਰਥ ਕੋਸ਼ਲ ਵਿਚ ਪਦਾਂ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਲੱਭਣ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ :

- (a) ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੁੰਜੀ (b) ਪੁਨਰ-ਪੜ੍ਹਨਾ
- (c) ਸਕੈਨਿੰਗ (d) ਰੱਟਾ

27. ਅਭਿਪ੍ਰੇਨ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ। ਜਿਸ ਲੋੜ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੇਗਾ, ਉਸਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਸ ਨਾਲ ਹੈ ?

- (a) ਸਨਮਾਨ (b) ਸਰੀਰਕ
- (c) ਸਮਾਜਿਕ (d) ਆਤਮ-ਸਿੱਧੀ

28. ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਪਹਿਲੈ ਦੇਣ ਲਈ, ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ?

- (a) ਤਰਕ-ਅਧਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ
- (b) ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੀ
- (c) ਜਥਾਨੀ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ
- (d) ਚਾਕਬੋਰਡ ਉਪਰ ਵਿਸ਼ਾ ਲਿਖਣਾ

29. ਸੁਦਿੜੀਕਰਨ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?

- (a) ਨਹੀਂ ਲਤਾ, ਉਤਰ 45 ਨਹੀਂ ਹੈ
- (b) ਕਮਲਾ, ਕੀ ਤੂੰ ਕੀਰਤੀ ਦੀ ਉਸਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ
- (c) ਨਹੀਂ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ, ਤੁਸੀਂ ਗਲਤ ਹੋ
- (d) ਸੁਨੀਤੀ, ਤੁਸੀਂ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ

30. ਬੋਚਿਆਂ ਵਿਚ ਸਵੈ-ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਆਦਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

- (a) ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਕੇ
- (b) ਸਵੈ-ਅਧਿਐਨ ਉਪਰ ਲੈਕਚਰ ਦੇ ਕੇ
- (c) ਆਪਣੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਕੇ
- (d) ਨਵਾਂ ਸਾਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾ ਕੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ-ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 31-60

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਂਨੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਕੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ : (Q. 31-38)

ਪੈਸੇ ਦੀ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਦਮੀ ਨਿਵੱਤਵੇਂ ਦੇ ਅਸਿਹੇ ਗੋੜ ਵਿੱਚ ਪੇਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੈਸੇ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਥੇ ਦਸਤਾਂ ਨਹੁੰਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਛੱਕਣਾ ਜੀਵਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਹੁਣ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਉੱਤੇ ਪਲਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਹੂ ਚੁਸਣਾ ਤੇ ਹਰ ਜਾਇਜ਼-ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣਾ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਧਰਮ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਜੋਕੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਨਿਖੇੜਾ ਬੜਾ ਕਠਿਨ ਹੈ। ਹਾਸੋ-ਹੀਣੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਨ ਬ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰੀ ਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਲੋਕ ਬਾਹੋਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰ-ਕਰ ਸਟੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕ-ਸਮੂਹਾਂ ਅੱਗੇ ਬ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿੰਦਦੇ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪੀ-ਪੀ ਕੈਸਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ; ਆਪਣੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਦੀ ਕਮਾਈ-ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਕਰਮਾਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰਦੇ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਾਂ, ਕੋਠੀਆਂ, ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ, ਅਜੋਕੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਦਸਤ ਨਹੁੰਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਨਾਲ ਤਾਂ ਬਣਦੇ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਚੰਗੀਆਂ, ਯਾਗੀਆਂ ਤੇ ਠੱਗੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਸਟਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਹਰ ਥੰਦੇ ਦਾ ਜੀ ਲਲਚਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਮਾਰ ਲਵੇ।

31. ਅਜੇਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਤੁਢੀ ਪ੍ਰਾਨ ਹੈ ?

(a) ਪੈਸਾ ਭਰਚਣਾ
(b) ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਖੁਨ ਚੁਸ ਕੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣਾ
(c) ਵੈਖਨ
(d) ਲੋਕ-ਵਿਖਾਵਾ

32. ਮਨੁੱਖ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣਾ-ਕਮਾਉਣਾ ਕਿਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ ?

(a) ਅਸਮਾਨ 'ਤੇ
(b) ਕਲੱਬਾਂ ਵਿੱਚ
(c) ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ
(d) ਪੈਸੇ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਹੈ

33. ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਸੀ ?

(a) ਵਿਹਲੇ ਰਹਿਣਾ
(b) ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਚ ਰਹਿਣਾ
(c) ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨਾ
(d) ਹੁਕਮ ਚਲਾਉਣਾ

34. ਸਟੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਕੌਣ ਨਿੰਦਦਾ ਹੈ ?

(a) ਆਮ ਜਨਤਾ
(b) ਬ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨ
(c) ਦੇਵਤੇ
(d) ਸਰਕਾਰ

35. ਬ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ—

(a) ਹੱਕ-ਸੱਚ ਦੀ ਕਮਾਈ
(b) ਅਕਲ-ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਕਰਮਾਤ
(c) ਖੁਨ-ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਕਮਾਈ
(d) ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਵਰਦਾਨ

36. 'ਨਿਵੱਤਵੇਂ ਦਾ ਗੋੜ' ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਹੈ—

(a) ਮੁਹਾਵਰਾ
(b) ਵਾਕਾਂਬ
(c) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
(d) ਅਖਾਣ

37. 'ਨਿਗਾਰ' ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

(a) ਅੱਖਾਂ
(b) ਇਸ਼ਟੀ
(c) ਨਸ਼ਾਵ
(d) ਇਸ

38. ਪੈਂਨੇ ਦਾ ਛੁੱਕਵਾਂ ਸਿਰਲਖ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

(a) ਬੇਈਮਾਨੀ
(b) ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ
(c) ਹੋਗ-ਡੇਗੀ
(d) ਬ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ

39. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਂਨੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ : (Q. 39-45)

ਅਮਨ ਦਾ ਇਹ ਅਹਿਦਨਾਮਾ, ਆਓ ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਲਿਓ ਦਸਤਖਤ ਕਰੋ। ਕਾਗਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਤਕਦੀਰ ਦਾ, ਤੇ ਇਲਮ ਹੈ ਤਦਬੀਰ ਦੀ ਅੱਜ ਕਲਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਮਲ ਦੀ ਸਿਆਹੀ ਭਰੋ! ਦਸਤਖਤ ਕਰੋ! ਨਫਰਤ ਦੀ ਕਾਲੀ ਰਾਤ ਹੈ, ਨਫਰਤ ਦੀ ਕਾਲੀ ਬਾਤ ਹੈ ਠੋਕਰ ਨਾ ਲੱਗੇ, ਇਲਮ ਨੂੰ, ਠੋਕਰ ਲੱਗੇ ਕਲਮ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਚਿਰਾਗ ਬਾਲਕੇ ਸਾਹਵੇਂ ਧਰੋ! ਦਸਤਖਤ ਕਰੋ! ਆਵੇ ਕਿ ਜਿੰਦਾ ਮਹਿੰਗੀਆਂ, ਆਵੇ ਕਿ ਮੌਤਾਂ ਸਸਤੀਆਂ ਉਦੇ ਹੁਸਨ ਦੇ ਵਣਜਾਰਿਓ, ਉਦੇ ਹੁਨਰ ਦੇ ਵਣਜਾਰਿਓ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਜਾਮਨ ਧਰੋ! ਦਸਤਖਤ ਕਰੋ

40. ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ?

(a) ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦਾ
(b) ਅਮਨ ਦਾ
(c) ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦਾ
(d) ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਦਾ

41. 'ਕਲਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਦੀ ਸਿਆਹੀ ਭਰੋ' ਕਾਵਿ ਉਕਤੀ ਰਾਹੀਂ ਕਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਮਨ ਦੀ ਸਿਆਹੀ ਭਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ?

(a) ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
(b) ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨਾਂ ਨੂੰ
(c) ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ
(d) ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ

42. ਕਿਸ ਸੀਵ ਨੂੰ ਠੋਕਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ?

(a) ਇਲਮ ਅਤੇ ਕਲਮ ਨੂੰ
(b) ਦੇਸ਼ ਨੂੰ
(c) ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
(d) ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ

43. 'ਅਹਿਦਨਾਮਾ' ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

(a) ਅਸਟਾਮ
(b) ਪ੍ਰਤਿੰਗਿਆ-ਪੱਤਰ
(c) ਤਦਬੀਰ
(d) ਅਮਨ

44. 'ਕਲਮ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

(a) ਦੇਸ਼
(b) ਰਾਸ਼ਟਰ
(c) ਲੋਕ
(d) ਲੇਖਕ

45. 'ਤਦਬੀਰ' ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

(a) ਜਤਨ
(b) ਤਕਦੀਰ
(c) ਇਸ਼ਕ
(d) ਈਮਾਨ

46. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਅੰਜਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲਗਾਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ ?

(a) 8
(b) 5
(c) 3
(d) 10

47. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸੂਰ ਹਨ—

(a) ਦੇ
(b) ਤਿੰਨ
(c) ਚਾਰ
(d) ਪੰਜ

48. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ—

(a) ਉਪਮਾ (b) ਸ਼ਲਾਘਾ
(c) ਨਿਦਿਆ (d) ਪ੍ਰੰਸਾ

49. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਗਲੜ ਹੈ—

(a) ਰਿਸ਼ੀ ਨੇ ਘੋੜੀ ਮੁੱਲ ਲਈ ਹੈ
(b) ਅਸੀਂ ਦੁੱਧ ਪੀਏ ਹਾਂ
(c) ਹਾਂਥੀ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਕੱਢੇ (d) ਹਾਂਥੀ ਨੂੰ ਤਬੇਲੇ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹੇ

50. ਕਿਹੜੇ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਠੀਕ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ?

(a) ਹੈ ! ਤੂੰ ਫੇਲ ਹੈ ਗਿਆ (b) ਹੈ ਤੂੰ ! ਫੇਲ ਹੈ ਗਿਆ
(c) ਹੈ ਤੂੰ ਫੇਲ ! ਹੈ ਗਿਆ (d) ਹੈ ਤੂੰ ਫੇਲ ਹੈ ਗਿਆ।

51. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਜਨਮਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?

(a) ਸਾਹਮੁੱਖੀ (b) ਮੇਨ
(c) ਦੇਵਨਾਗਰੀ (d) ਗੁਰਮੁੱਖੀ

52. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੈ ?

(a) ਸਾਹਮੁੱਖੀ (b) ਮੇਨ
(c) ਦੇਵਨਾਗਰੀ (d) ਗੁਰਮੁੱਖੀ

53. ਕਾਰਕ ਕਿਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?

(a) ਅੱਠ (b) ਸੱਤ
(c) ਪੰਜ (d) ਤਿੰਨ

54. 'ਪੜਾਮਾ' ਸ਼ਬਦ ਨਾਂਵ ਦੀ ਕਿਸਮ ਹੈ—

(a) ਖਾਸ ਨਾਂਵ (b) ਆਮ ਨਾਂਵ
(c) ਇਕਠੋਵਾਚਕ ਨਾਂਵ (d) ਭਾਵਵਾਚਕ ਨਾਂਵ

55. ਸੰਖਿਆਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ—

(a) ਚਾਰ (b) ਪੰਜ
(c) ਛੇ (d) ਸੱਤ

56. ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸੰਬੰਧਕ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ—

(a) ਇੱਕ (b) ਦੋ
(c) ਪੰਜ (d) ਤਿੰਨ

57. ਤੁਸੀਂ, ਮੇਰਾ, ਸਾਡਾ ਸ਼ਬਦ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ ਹਨ ?

(a) ਪੜਨਾਂਵ (b) ਕਿਰਿਆ
(c) ਨਾਂਵ (d) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ

58. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ?

(a) ਪੈਟ, ਕਮੀਜ਼ (b) ਚੰਗਾ, ਕਾਲਾ
(c) ਉਹ, ਇਹ (d) ਮਹਿਦਰ, ਸਰਿਦਰ

59. 'ਤਰਕਾਲ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਸੂਣੋ—

(a) ਸ਼ਾਮ (b) ਆਥਨ
(c) ਦੇਰ (d) ਸਵੇਰ

60. ਸਰਬਜੀਤ ਬਹਾਦੁਰ ਹੈ। ਵਾਕ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰੀ ਕਿਰਿਆ ਕਿਹੜੀ ਹੈ—

(a) ਹੈ (b) ਸਰਬਜੀਤ
(c) ਬਹਾਦਰ (d) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

English Language : (Question Number 61 to 90)

Read the passage carefully and answer the questions (Q. 61-67) that follow by choosing the best alternative :

What's the computer's mother tongue ? Which language does the computer speak ? Compuseak. What is a conglomeration of computer languages called ? Computowers of Bebe ! Witticisms apart, we do need to communicate with computers. When the Pentagon wanted a new computer language that could do most of the routine jobs with ease, it made its scientists look at more than 150 different computer languages that existed in the United States. After a few months of intensive testing of most of the available languages, American scientists decided that none of them was suitable for the job. So the US Department of Defense invented yet another language, making it about the 151st. It then went about searching for a name for the language. That was not easy either. After going through more than 200 suggested names, the DoD didn't find anything "precise enough". So, a new female name was picked and the newest computer language was called ADA. Lady Augusta Ada Lovelace could be considered the world's first computer programmer, the first software specialist. She was Lord Byron's daughter and the chief inspiration for the world's first computer engineer, the father of the computer, Charles Stranley Babbage. ADA, the language is quite tough, complex and highly detailed piece of software and is being adopted to much of the western world's military and space applications. ADA can work with multiple parameters

at one time, is quick, efficient and precise. But the non-military world does not exactly need ADA to carry on its business. There are about a dozen other more popular language that fit the bill very well. Though almost all of them seem quite tough, complex and cumbersome to work on and write with at first sight, they are not tougher than learning a new foreign language and seem relatively simple once one has a hang of them.

61. After whom, according to the passage, was ADA named?

(a) Lord Byron (b) Stanley Babbage
(c) Augusta Lovelace (d) Pentagon

62. Why did the Pentagon want a new computer language ?

(a) to launch simple defense operations
(b) to execute routine tasks
(c) to maintain their schedules
(d) all of these

63. Why did the DoD find it difficult to choose a name for their new computer language ?

(a) no name seemed precise
(b) every name had been already used
(c) they did not have any repository of the available names
(d) they were unable to get approval of the president for the chosen names

64. Why have European militaries adopted ADA?

- (a) is easy and simple to use
- (b) they are under agreement with the US
- (c) can work on many parameters at a time
- (d) all of these

65. Why does the civilian world not need ADA?

- (a) other languages are relatively simple
- (b) other languages are economical
- (c) other languages are less complex
- (d) all of these

66. Identify the word closest in meaning to the word : "PRECISE"

(a) defined	(b) permissive
(c) mild	(d) diffused

67. Identify the word opposite in meaning to the word : "CUMBERSOME"

(a) awkward	(b) bulky
(c) manageable	(d) unwieldy

Read the passage carefully and answer the questions (Q. 68-75) that follow by choosing the best alternative :

What is the future which awaits our children? The underlying assumption of the question that Indian children have a common future is itself dubious. It can legitimately be asked whether a student who is well fed, attending a boarding school in the salubrious climate of the hills, and learning to use computers has any future in common with a malnourished child who goes to a school with no blackboards, if indeed he does go to school. The latter may have no worthwhile future at all. And it might be worthwhile to analyze the significance of this marginalization for primary education in the villages of India more than 60 years after independence is in sharp contrast with the sophisticated institutions, for technical institutions of higher education are funded by the government, which essentially means that the money to support them comes from taxes. And since indirect taxation forms a substantial part of the taxes collected by the government, the financial burden is borne by all the people. L.K. Jha put it graphically when he observed that 25 paise of every rupee spent on educating an IIT student comes from the pockets of men and women whose children may never enter a proper classroom.

68. The author is trying to highlight which of the following:

- (a) the greatness of L.K. Jha
- (b) need to have common future for Indian children
- (c) need of sophisticated education for rural poor
- (d) faulty system of direct taxes

69. What seems to be likely answer of the author to the question posed by him in the first sentence of the passage?

- I. there is no common future for the Indian children
- II. the future is worthwhile for majority of Indian children

III. the majority may never enter a proper classroom

(a) only I	(b) only II
(c) only III	(d) both I and II

70. Which of the following pairs have been termed as 'sharp contrast' by the author?

- I. Infrastructure for technical education
- II. Lack of infrastructure for rural primary schools
- III. Twenty five paise of every rupee earned by government is spent on education
- IV. the financial burden of higher technical education is borne by all people

(a) II and IV	(b) II and III
(c) III and IV	(d) I and II

71. According to the author, who among the following does not have a hopeful and a prosperous future :

- I. All students from technical institutes
- II. All students financially supported by the government
- (a) only I
- (b) only II
- (c) both I and III
- (d) neither I nor II

72. Which of the following statements is not true ?

- I. The author welcomes Govt's initiative on primary education
- II. 75% of the children have bright future
- III. 2.5% cost of educating a technocrat comes from poor people
- (a) only I
- (b) only II
- (c) only III
- (d) only I and II

73. Identify the word closest in meaning to the word : "DUBIOUS".

(a) unarguable	(b) uncertain
(c) undoubted	(d) undeniable

74. Identify the word opposite in meaning to the word : "SOPHISTICATED".

- (a) the gap between different sections in Indian society is increasing
- (b) Indian children do not enjoy common future
- (c) both (a) and (b)
- (d) only (b)

75. What is the major concern reflected in the passage?

- (a) the gap between different sections in India society is increasing
- (b) Indian children do not enjoy common future
- (c) both (a) and (b)
- (d) only (b)

76. Language acquisition occurs only when :

- (a) the child is taught the rules of grammar
- (b) the child is given a reward
- (c) the child has exposure to the language
- (d) the child absorbs the language without conscious attention

77. Correct pronunciation of individual sounds is related to :

- (a) Accuracy (b) fluency
- (c) both accuracy and fluency
- (d) neither accuracy nor fluency

78. For teaching grammar, the best grammar that a teacher can use is :

- (a) traditional grammar (b) modern grammar
- (c) pedagogic grammar (d) no grammar is needed

79. Organization of arguments and idea in paragraphs is an important aspect of :

- (a) writing essays (b) writing memos
- (c) writing stories (d) writing personal letters

80. When a child is asked to recite a poem, it can help the teacher to test :

- (a) knowledge of literature
- (b) proficiency in speaking
- (c) acting talent (d) comprehension

81. One of the principles of materials preparation for language learning is that :

- (a) complex materials should be chosen
- (b) grading of materials should be done
- (c) any kind of material can be chosen
- (d) a small amount of material should be introduced

82. The structure 'He goes to school' is often produced by learners due to :

- (a) failure of intelligence
- (b) mother tongue interference
- (c) overgeneralization of rules
- (d) wrong teaching

83. A test of listening comprehension is a test of :

- (a) receptive skill (b) productive skill
- (c) hearing ability (d) phonology

84. Mother-tongue influence can be effectively minimised in the classroom by :

- (a) using the mother tongue more often
- (b) giving examples from the mother tongue

85. A test which is administered at the end of a language course is :

- (a) diagnostic test (b) placement test
- (c) achievement test (d) memory test

86. 'Interactive' listening is :

- (a) listening and responding
- (b) listening for mood and tone
- (c) listening for word stress and emphasis
- (d) listening for finding out speaker's attitude

87. Which of the following is an incorrect assumption in language teaching :

- (a) learners acquire language by trying to use it in real situations
- (b) learners' first language plays an important role in learning
- (c) language teaching should have a focus in communicative activities
- (d) language teaching should give importance to writing rather than speech

88. Reading skills can be developed best by :

- (a) writing answers to questions on the text
- (b) focusing on the use of words from context in the text
- (c) doing vocabulary exercises
- (d) doing quizzes and playing word games

89. 'Brainstorming' means :

- (a) to collect all kinds of ideas on a topic
- (b) to do some mental exercises
- (c) to make efforts to understand something
- (d) to give some kind of stimulus to the brain

90. Practice of grammatical structures in a controlled manner can be done by :

- (a) correcting wrong sentences produced by learners
- (b) gap-filling grammar exercises
- (c) writing paragraphs and essays
- (d) explaining the use of particular structures

ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨ (ਦੁ-ਭਾਸ਼ਿਆ)-ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 91 - 150

91. When does history begin ?

- (a) when human civilization begins
- (b) when human memory begins
- (c) when written sources become available
- (d) all of these

92. In terms of history which is the proper chronological order

- (a) Paleolithic, Megalithic, Microlithic, Neolithic
- (b) Neolithic, Megalithic, paleolithic, Microlithic
- (c) Paleolithic, Neolithic, Microlithic, Megalithic
- (d) Microlithic, Neolithic, Megalithic, Paleolithic

91. ਇਤਿਹਾਸ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

- (a) ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸੱਭਿਆਤਾ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- (b) ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਮਰਤੀ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- (c) ਜਦੋਂ ਲਿਖਤੀ ਸ੍ਰੇਤ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
- (d) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਹੀ

92. ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਚਿਤ ਕਾਲਕ੍ਰਮਿਕ ਤਰਤੀਬ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?

- (a) ਪੁਰਾਤਨ-ਪੱਥਰ, ਮਹਾ-ਪੱਥਰ, ਸੂਖਮ-ਪੱਥਰ, ਨਵ-ਪੱਥਰ
- (b) ਨਵ-ਪੱਥਰ, ਮਹਾ-ਪੱਥਰ, ਪੁਰਾਤਨ-ਪੱਥਰ, ਸੂਖਮ-ਪੱਥਰ
- (c) ਪੁਰਾ-ਪੱਥਰ, ਨਵ-ਪੱਥਰ, ਸੂਖਮ-ਪੱਥਰ, ਮਹਾ-ਪੱਥਰ
- (d) ਸੂਖਮ-ਪੱਥਰ ਨਵ-ਪੱਥਰ, ਮਹਾ-ਪੱਥਰ, ਪੁਰਾਤਨ-ਪੱਥਰ

93. Where rice was first domesticated ?
 (a) Antarctica (b) South Asia
 (c) America (d) Europe

94. The second urbanization in India is supposed to have happened approximately in the 6th century BC. When did the first urbanization happen, approximately ?
 (a) 2500 BC (b) 1200 BC
 (c) 1000 BC (d) 900 BC

95. The first state systems in India were formed in which region
 (a) Kaveri valley (b) Narmada valley
 (c) All of these (d) Ganga-Yamuna doab

96. Ashoka's dhamma was
 (a) A principle of good conduct
 (b) An ideology
 (c) A set of ideas propagated by emperor Ashoka
 (d) All of these

97. Who was Pliny ?
 (a) A poet who wrote on the history of India
 (b) A warrior King who settled in Afghanistan
 (c) A Roman scholar who mentioned India as a trading nation trading with the Roman empire
 (d) All the above

98. The empire of King Harsha was spread over
 (a) The area from the southern sea to the northern mountains
 (b) The western sea to the eastern sea
 (c) The Ganga Yamuna valley
 (d) Afghanistan to Assam

99. What was common to the following scholars from Ancient India : Apastamba, Baudhayana, Katyayana, Manava, Panini, Pingala, Yajnavalkya
 (a) They were astronomers
 (b) They were grammarians
 (c) They were poets
 (d) They were mathematicians

100. The Slave Dynasty consisted of
 (a) A single family which had obtained its freedom from slavery
 (b) A number of unrelated families whose founder was a slave soldier in service of the king
 (c) The slaves of Indian ruler
 (d) None of the above

101. The Buland Darwaza was built to
 (a) Celebrate the birth of the heir to the throne of Agra
 (b) Commemorate the conquest of Gujarat
 (c) Honour the Chishti saints
 (d) All of the above

102. The name of the regent who reigned for Akbar was
 (a) Humayun (b) Babur
 (c) Bayram Khan (d) Salim

93. ਇਨ੍ਹੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਥੇ ਕੀਤੀ ਗਈ :
 (a) ਅੰਟਾਰਕਟਿਕਾ (b) ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ
 (c) ਅਮਰੀਕਾ (d) ਯੂਰਪ

94. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਲਗਭਗ 6-ਵੀਂ ਸਦੀ BC ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਲਗਭਗ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ :
 (a) 2500 BC (b) 1200 BC
 (c) 1000 BC (d) 900 BC

95. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਰਾਜ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ :
 (a) ਕਾਵੇਰੀ (b) ਨਰਮਦਾ ਘਾਟੀ
 (c) ਉਕਤ ਸਾਰੇ ਹੈ (d) ਗੰਗਾ ਯਮੁਨਾ ਦੋਆਬ

96. ਅਸੋਕ ਦਾ ਧੰਮ੍ਭ ਸੀ :
 (a) ਸਦਾਚਾਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ (b) ਇਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ
 (c) ਅਸੋਕ ਸਮਰਾਟ ਵੱਲੋਂ ਪਰਚਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸੈਟ
 (d) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਹੈ

97. ਪਲਾਣੀਨੀ ਕੌਣ ਸੀ :
 (a) ਇਕ ਕਵੀ, ਜਿਸਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ
 (b) ਜੋਧਾ-ਬਾਦਸ਼ਾਹ, ਜਿਹੜਾ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ
 (c) ਰੋਮਨ ਵਿਦਵਾਨ, ਜਿਸਨੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰੋਮਨ ਸਾਮਰਾਜ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਵਾਲੇ ਵਪਾਰਕ ਰਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ
 (d) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਹੈ

98. ਰਾਜਾ ਹਰਸ਼ ਦਾ ਸਾਮਰਾਜ ਕਿਥੋਂ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ :
 (a) ਦੱਖਣੀ ਸਾਗਰ ਤੋਂ ਉੱਤਰੀ ਪਰਬਤਾਂ ਤੱਕ ਦਾ ਇਲਾਕਾ
 (b) ਪੱਛਮੀ ਸਾਗਰ ਤੋਂ ਪੂਰਬੀ ਸਾਗਰ ਤੱਕ
 (c) ਗੰਗਾ ਯਮੁਨਾ ਘਾਟੀ ਤੱਕ
 (d) ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਅਸਮ ਤੱਕ

99. ਪਾਂਚਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਸਾਡੀ ਸੀ ?
 (a) ਉਹ ਖੋਗੋਲ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸਨ
 (b) ਉਹ ਵਿਆਕਰਨ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸਨ
 (c) ਉਹ ਕਵੀ ਸਨ
 (d) ਉਹ ਗਾਣਿਤ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸਨ

100. ਦਾਸ ਵੰਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ
 (a) ਇਕੱਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਜਿਸਨੇ ਦਾਸਤਾ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ
 (b) ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਸੰਬੰਧਤ ਪਰਿਵਾਰ ਜਿਸਦਾ ਮੌਦੀ, ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਦਾਸ ਸਿਪਾਹੀ ਸੀ
 (c) ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਗੁਲਾਮ
 (d) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

101. ਬੁਲੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਬਣਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ :
 (a) ਆਗਰੇ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਦਾ ਜਨਮਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਲਈ
 (b) ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ
 (c) ਚਿੱਟਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ
 (d) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਹੈ

102. ਕੁਸਰ੍ਜ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕੀਨਾਂ ਅਸੀਂ ਜਿਸਨੇ ਅਕਲ ਲਈ ਬਾਸਨ ਕੀਤਾ ਸੀ—
 (a) ਹੁਮਾਯੂ (b) ਬਾਬਰ
 (c) ਬੈਗਮ ਖਾਨ (d) ਸਲੀਮ

103. The Gateway of India, the India Gate and the Teen Murti were built

- (a) To welcome George V, to honour the war fatalities of the India army, fatalities in the First World War respectively
- (b) To welcome the English King, to welcome the English Viceroy, to welcome the Prince of Wales respectively
- (c) To honour the English Queen Victoria, to celebrate the victory in the First World War and to honour those slain in the Second World War respectively
- (d) None of these

104. The strength of the Mughal imperial system lay in

- (a) Its harsh laws
- (b) The mansabdari system
- (c) Its ability to be paternalistic
- (d) The cooperation extended to it by other Indian rulers

105. The Singh Sabha movement was broadly begun in the

- (a) eighteenth century
- (b) twentieth century
- (c) nineteenth century
- (d) twenty first century

106. Identify the correct time sequence for the following :

- (a) Guru Har Krishan Ji, Guru Har Rai Ji, Guru Har Gobind Ji
- (b) Guru Angad Dev Ji, Guru Har Gobind Ji, Guru Amar Das Ji
- (c) Guru Nanak Dev Ji, Guru Angad Dev Ji, Guru Har Gobind Ji
- (d) All of these

107. What is common to Fakir Azizuddin, Diwan Moti Ram and Claude Auguste Court

- (a) They were astronomers of considerable reputation
- (b) They were employed by Maharaja Ranjit Singh
- (c) They were soldiers of fortune
- (d) All of these

108. When the government was faced with customs that were different to the laws that it enacted it allowed them to exist under the name of 'customary law'. Custom here was defined as

- (a) Something that had been practiced since 'time-immemorial'
- (b) A practice on which there was social unanimity
- (c) A belief that was backed by the khaps
- (d) A practice that was part of the history of the people

109. The revolt of 1857 was also called the sepoy mutiny and the first war of independence. What was the importance of these different names for the same set of events ?

- (a) To identify the main actors in these events
- (b) To measure the degree of anticolonialism in the Indian people
- (c) To understand the different outcomes that resulted
- (d) An act of self-publicity on the part of those who gave these names

110. Who took charge as Prime Minister at the death of Jawaharlal Nehru ?

- (a) Gulzarilal Nanda
- (b) Morarji Desai
- (c) Lal Bahadur Shastri
- (d) Indira Gandhi

103. ਭਾਰਤ ਦਾ ਗੇਟਵੇ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਗਟ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਬਣਵਾਏ ਗਏ ?

- (a) ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਜ਼ਾਰੀ V ਦੇ ਸੁਆਗਤ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ, ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਮੌਤਾਂ ਲਈ

- (b) ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸੁਆਗਤ ਲਈ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵਾਇਸਰਾਈ ਦੇ ਸੁਆਗਤ ਲਈ, ਵੇਲਜ਼ ਦੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦੇ ਸੁਆਗਤ ਲਈ

- (c) ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਮਹਾਰਾਣੀ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ, ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ

- (d) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

104. ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਮਲਿਆਤੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ :

- (a) ਇਸਦੇ ਕਠੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ

- (b) ਮਨਸਬਲਾਗੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ

- (c) ਪਿੱਤੱਗੀਵਾਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਇਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ

- (d) ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਸਹਿਯੋਗ ਵਿੱਚ

105. ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਮੌਤੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਦੋਂ ਛੁਰ੍ਹੇ ਗਏ ?

- (a) 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ
- (b) 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ

- (c) 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ
- (d) 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ

106. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੇ ਗਹੀ ਸਾਂਕ੍ਹਾਕਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ :

- (a) ਗੁਰੂ ਹਰਿਕਿਸ਼ਨ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਹਰ ਗੁਰਿ ਨਾਨਾਂ, ਰਾਨੂੰ ਹਾਨਾਂਖਿੰਦ ਨਾਂ

- (b) ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਮਹਦਾਸ ਜੀ

- (c) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ

- (d) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਹੀ

107. ਫ਼ਕੀਰ ਅਗੀਜੂਦੀਨ, ਦੀਵਾਨ ਮੌਤੇ ਜਾਂ ਅਤੇ ਕਲਾਨੂੰ ਪੱਤਾਣ ਜੇਹੜ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਾਂਝ ਹੈ ?

- (a) ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਵਾਲੇ ਖੋਲ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸਨ

- (b) ਉਹ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਨ

- (c) ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਸਨ

- (d) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਹੀ

108. ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁੰਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਹੜੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਵਾਗਤ ਕਾਨੂੰਨ' ਦੇ ਨਾਅ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ। ਇਥੇ ਪ੍ਰਵਾਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਰਿਆਵਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ :

- (a) ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ 'ਚਿਰਕਾਲ' ਤੋਂ 'ਆਚਰਣ ਕੀਤਾ' ਗਿਆ ਹੈ

- (b) ਅਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ, ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਸਮਾਜਕ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਸੀ

- (c) ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਜਿਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਖਾਪਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

- (d) ਅਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਜਿਹੜਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ

109. 1857 ਦੀ ਬਗਾਵਤ ਨੂੰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਬਗਾਵਤ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਯੁੱਧ ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਿੰਨ ਨਾਂਵਾਂ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਸੀ ?

- (a) ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇਦੀ ਕਰਨਾ

- (b) ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਸਤੀਵਾਦ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਉਣਾ

- (c) ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਟਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ

- (d) ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਡੇ-ਪਰਚਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਨਾਂਵਾਂ ਦਿੱਤੇ

110. ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨਹੂੰ ਦੀ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮੌਤ ਰੀਕੋਂਟ ਬਣਿਆ :

- (a) ਗੁਲਜ਼ਾਰੀ ਲਾਲ ਨਾਂਦਾ

- (b) ਮੁਗਾਰਜੀ ਦਿਸ਼ਾਈ

- (c) ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਬਾਸਤਰੀ

- (d) ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ

111. The science that deals with the study of the Earth and its lands, features, inhabitants, and phenomena is called

- Paleontology
- Geography
- Biology
- Sociology

112. The third planet in the solar system is also called

- Venus
- Mars
- Earth
- Neptune

113. The earth has an axial tilt of 23.4° . This means that

- The earth revolves around its axis
- The earth has varied weather during the year
- The hemispheres of earth are exposed to the sun for different times during the year
- The earth is a sphere

114. The greatest impact on the environment of earth has been from

- Atomic blasts
- Human activity
- Chemical pollution
- Solar radiation

115. Controlling air pollution is important to ensure that

- Crops do not suffer
- Industries get a proper supply of air
- We have clean air to breathe
- Animal population does not go down

116. Recently there has been much controversy over the condition of glaciers in India. The fear is that glaciers are

- Advancing
- Deepening
- Retreating
- Thickening

117. The Ranjit Sagar dam is located near the village

- Naldhera
- Thein
- Nathpa
- Jhakri

118. The highest earth filled dam in India is

- Ranjit Sagar
- Bakra
- Tehri
- Hirakund

119. Which of the following factors are responsible for the rapid growth of sugar production in south India as compared to north India ?

- I. Higher per acre field of sugarcane
- II. Higher sucrose content of sugarcane
- III. Lower labour cost
- IV. Longer crushing period

- I and II
- I, II and IV
- I, III and IV
- I, II and III

120. India is a large country. It covers how much area of the earth ?

- 1.4%
- 4.4%
- 3.4%
- 2.4%

121. The Radcliffe line forms the boundary between

- India and Pakistan
- India and China
- India and Myanmar
- India and Afghanistan

122. After which Census was it discovered that the population of India is growing at a rapid rate

- 1921
- 1931
- 1951
- 1901

111. ਉਹ ਵਿਗਿਆਨ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਿਵਾਵੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਤੋਂ ਲੱਭਣਾ, ਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ

- ਪਥਰਾਟ-ਵਿਗਿਆਨ
- ਭੁਗੋਲ-ਸ਼ਾਸਤਰ
- ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨ
- ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨ

112. ਸੂਰਜ-ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਗ੍ਰਾਹਿ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :

- ਸੁੱਕਰ
- ਮੰਗਲ
- ਪ੍ਰਿਵਾਵੀ
- ਵਰੁਣ

113. ਪ੍ਰਿਵਾਵੀ ਦਾ ਅਕਸੀ ਤੁਕਾਅ 23.4 ਡਿਗਰੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਰਲਾਵ ਹੈ ਕਿ-

- ਪ੍ਰਿਵਾਵੀ ਆਪਣੇ ਅਕਸ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ
- ਪ੍ਰਿਵਾਵੀ ਦਾ ਸਾਲ ਵਿਚ ਵਿਚਿੰਨ ਮੌਸਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- ਪ੍ਰਿਵਾਵੀ ਦੇ ਗੋਲਾਗਧ ਸਾਲ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਲਈ ਸੂਰਜ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
- ਪ੍ਰਿਵਾਵੀ ਇਕ ਗੋਲਾ ਹੈ

114. ਪ੍ਰਿਵਾਵੀ ਦੇ ਵਾਤਵਰਨ ਉਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤਾਪ ਰਿਹਾ ਹੈ :

- ਪਰਮਾਣੂ ਵਿਸਫੇਟਾਂ ਪੱਧੋਂ
- ਮਨੁੱਖੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਪੱਧੋਂ
- ਜ਼ਾਇਣਕ ਪਲ੍ਲੇਸ਼ਣ
- ਸੂਰਜੀ ਵਿਕਿਰਨ

115. ਵਾਯੁ-ਪਦਮਾਲ ਨੂੰ ਕੰਟੂਲ ਕਰਨਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ :

- ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ
- ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਵਾਯੁ ਦੀ ਉਚਿਤ ਸਪਲਾਈ ਮਿਲੇ
- ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਹ ਲੱਣ ਲਈ ਸਾਫ਼ ਹਵਾ ਹੋਵੇ
- ਪਸੂ ਸੰਬਿਖਾ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ

116. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਰਦੀਲੀਆਂ ਨਦੀਆਂ (ਗਲੇਬੀਆਰਾਂ) ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗਲੇਬੀਆਰ

- ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ
- ਗਹਿਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ
- ਘੱਟ ਰਹੇ ਹਨ
- ਸਬੂਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ

117. ਰਣਜੀਤ ਸਾਗਰ ਬੰਨ੍ਹ ਕਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਨੇਂਦੇ ਸਥਿਤ ਹੈ :

- ਨਾਲਡੇਰਾ
- ਬੀਨ
- ਨਾਬਧਾ
- ਝਾਕਰੀ

118. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਉਚਤਮ ਮਿੱਟੀ-ਪੁਰਿਤ ਤੈਮ ਹੈ :

- ਰਣਜੀਤ ਸਾਗਰ
- ਭਾਖੜਾ
- ਟਿਹੜੀ
- ਹੀਰਾਕੁੰਡ

119. ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬੰਡ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਵਾਧੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਰਕ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

- I. ਗੰਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਉਚਤਰ ਉਪਜ
- II. ਪੀੜਨ ਦਾ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ
- III. ਨਿਮਨਤਰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਲਾਗਤ
- IV. ਗੰਨੇ ਦੀ ਉਚਤਰ ਬੰਡ ਮਾਤਰਾ

- I ਅਤੇ II
- I, II ਅਤੇ IV
- I, III ਅਤੇ IV
- I, II ਅਤੇ III

120. ਭਾਰਤ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਪ੍ਰਿਵਾਵੀ ਦਾ ਕਿੰਨੋ ਖੇਤਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ?

- 1.4%
- 4.4%
- 3.4%
- 2.4%

121. ਰੇਡਕੋਲਿਡ ਰੇਖਾ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੀਮਾ ਨਿ਷ਾਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ?

- ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ
- ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ
- ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਮਯਾਮਾਰ
- ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ

122. ਕਿਹੜੀ ਜਨਗਲਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਅਤ ਤੇਜ਼ ਦਰ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ?

- 1921
- 1931
- 1951
- 1901

PSTET Previous Paper July 2011 (Paper – II) Social Studies / Social Science (107)

123. Saffron is produced in India in

- Assam
- Bengal
- Gujarat
- Jammu and Kashmir

124. From the Mansarovar Lake region come the following rivers of India

- Brahmaputra, Sutlej and Yamuna
- Brahmaputra, Indus and Sutlej
- Indus, Jhelum and Sutlej
- Jhelum, Sutlej and Yamuna

125. Which of the following occupies the largest cultivated area in India

- Barley and maize
- Jowar and bajra
- Wheat
- Rice

126. The current Lok Sabha is the

- Thirteenth Lok Sabha
- Fifteenth Lok Sabha
- Fourteenth Lok Sabha
- Sixteenth Lok Sabha

127. The Fundamental Rights in India are designed to

- Ensure rights of human beings
- ensure that all Indians can lead their lives in peace and harmony as citizens of India
- protect liberty
- protect freedom

128. The right to property is

- All of these
- A fundamental right
- A citizen's right
- A legal right

129. A JPC, in the context of the Indian parliament stands for

- Joint Parliament Consul
- Just Parliament Consulting
- Joint Parliamentary Committee
- Joint Parliament Consulting

130. Article 370 of the Constitution concerns the state of

- Himachal Pradesh
- Jharkhand
- Jammu and Kashmir
- Tamilnadu

131. Lok Adalat is

- All of these
- A court to settle disputes through compromise or settlements
- A court designed to shorten the time taken for settling disputes
- A court run by the people

132. The division of the people of India into linguistic provinces was based on the principle that

- Providing administration to people in their own language is a good in itself
- Using local languages makes for easier administration
- Language is an important bond which units people and creates an identify for them
- All of these

133. Making a living is

- A right given to us by the government
- A divine right
- A right given to us by the courts
- A fundamental right

123. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੇਸਰ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ :

- ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ
- ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ
- ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ
- ਜੰਮ੍ਹ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ

124. ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਕਿਹੜੇ ਦਰਿਆ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ :

- ਬ੍ਰਾਹਮਪੁੱਤਰ, ਸਤਲੁਜ ਅਤੇ ਯਮੁਨਾ
- ਬ੍ਰਾਹਮਪੁੱਤਰ, ਸਿੱਧ ਅਤੇ ਸਤਲੁਜ
- ਸਿੱਧ, ਜਿਹਲਮ ਅਤੇ ਸਤਲੁਜ
- ਜਿਹਲਮ, ਸਤਲੁਜ ਅਤੇ ਯਮੁਨਾ

125. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਸ਼ਤ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਕਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ?

- ਜੰਮ੍ਹ ਅਤੇ ਮੱਕੀ
- ਜੁਆਰ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ
- ਕਲਕ
- ਝੋਨਾ

126. ਮੌਜੂਦਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹੈ :

- ਤੇਰ੍ਹਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ
- ਪੰਦਰਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ
- ਚੌਦਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ
- ਸੋਲ੍ਹਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ

127. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ?

- ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ
- ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵੱਜੋਂ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਇਕਸ਼ੁਰਤਾ ਨਾਲ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕਣ
- ਆਜਾਂਦੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ
- ਸੁਤਰਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ

128. ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ :

- ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ
- ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ
- ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ
- ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ

129. ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ JPC ਦਾ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ :

- Joint Parliament Consul
- Just Parliament Consulting
- Joint Parliamentary Committee
- Joint Parliament Consulting

130. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 370 ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ?

- ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
- ਝਾਰਖੰਡ
- ਜੰਮ੍ਹ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ
- ਤਮਿਲਨਾਡੂ

131. ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਹੈ :

- ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਉਪਰ
- ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਰਾਹੀਂ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਪਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ
- ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਲਈ ਵਕਤ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤੀ ਅਦਾਲਤ
- ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਅਦਾਲਤ

132. ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸੀ ਕਿ :

- ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਹੈ
- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ
- ਭਾਸ਼ਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬੰਧਨ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ
- ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ

133. ਰੋਜ਼ੀ ਕਮਾਉਣਾ :

- ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ
- ਰੱਬੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ
- ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ
- ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ

PSTET Previous Paper July 2011 (Paper - II) Social Studies / Social Science (108)

134. All revenues received by Government by way of taxation like income-tax, central excise, customs, land revenue (tax revenues) etc. form the

- Government of India
- Contingency Fund of India
- Consolidated Fund of India
- All these

135. The parliamentary system in India is based on the principle of

- First Past the Post
- Proportional Representation
- Majority vote
- Popular democracy

136. Prasar Bharti is

- The Public Service Broadcaster of India
- An NGO
- A TV organisation
- A radio organisation

137. Feminism refers to

- The ideology that women should be treated as par
- The ideology that women should rule
- The ideology that men should rule
- That women should be given more opportunities than men

138. The Chief Justice of India is appointed by

- The Prime Minister of India
- The Parliament of India
- The President of India
- The Lok Sabha

139. The Supreme Commander of the military in India is

- The President
- The Prime Minister
- The Home Minister
- The Defence Minister

140. The Protection of Civil Rights Act was designed to

- Protect the civil rights of individuals
- Proscribe punishment for the practice of Untouchability
- Protect the civil rights of social groups
- Protect the civil right of citizens

141. Social Sciences study

- Societies
- Individuals
- Governments
- Philosophies

142. 'Where the mind is without fear' were lines by

- Mahatma Gandhi
- Swami Vivekananda
- Gurudev Rabindranath Tagore
- Sardar Bhagat Singh

143. Part of the complexity in teaching social sciences lies in the fact that their subject is

- Ever changing
- Very complex
- Non-existent
- Localised

144. Education of a child takes place

- at all three, home, school and society
- in school
- in society
- at home

134. ਕਰਾਣਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਆਮਦਨੀ ਕਰ, ਆਕਾਰੀ, ਚੁੰਗੀ, ਮਾਲਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਰੀਆਂ ਆਮਦਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ :

- ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ
- ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਕਸਾਮਿਕਤਾ ਫੰਡ
- ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ
- ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਹੀ

135. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉਪਰ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ :

- ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵੇਟਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਾਣੀ
- ਅਨੁਪਾਤਕ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਤਾ
- ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵੇਟ
- ਲੋਕ-ਪ੍ਰਤੱਲੰਤ ਲੋਕਤੰਤਰ

136. ਪ੍ਰਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਹੈ :

- ਭਾਰਤ ਦਾ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ
- ਐਨ ਜੀ ਓ
- ਟੀ.ਵੀ. ਸੰਗਠਨ
- ਰੇਡੀਓ ਸੰਗਠਨ

137. ਨਾਰੀਵਾਦ ਕਿਸ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

- ਇਹ ਵਿਚਾਰਪਾਰਾ ਕਿ ਐਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- ਇਹ ਵਿਚਾਰਪਾਰਾ ਕਿ ਐਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- ਇਹ ਵਿਚਾਰਪਾਰਾ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- ਇਹ ਵਿਚਾਰਪਾਰਾ ਕਿ ਐਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

138. ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਡ ਜਸ਼ਟਿਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ :

- ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
- ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਦ
- ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
- ਲੋਕ ਸਭਾ

139. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੈਨਾ ਦਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕਮਾਂਡਰ ਹੈ :

- ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
- ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
- ਗ੍ਰਾਹੀ ਮੰਤਰੀ
- ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ

140. ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਨਿਯਮ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

- ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨਾ
- ਛੂਆਛੂਤ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਸੱਜਾ ਨਿਬੰਧਿਤ ਕਰਨਾ
- ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ
- ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ

141. ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹਨ :

- ਸਮਾਜਾਂ ਦਾ
- ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ
- ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ
- ਦਰਸ਼ਨ-ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ

142. ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਕਿਸ ਦੀਆਂ ਹਨ : "Where the mind is without fear"

- ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ
- ਸੁਆਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ
- ਗੁਰੂਦੇਵ ਰਥਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ
- ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ

143. ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਚ ਇਕ ਜਾਟਿਲਤਾਏਸ਼ਤੱਥ ਵਿਚ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ :

- ਸਦਾ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ
- ਅਤਿ ਜਾਟਿਲ
- ਅਸਤਿਤਵ-ਹੀਣ
- ਸਥਾਨੀਕ੍ਰਿਤ

144. ਬੱਚੇ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਕਿਥੇ ਤੁੰਦੀ ਹੈ ?

- ਘਰ, ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚ
- ਸਕੂਲ ਵਿਚ
- ਸਮਾਜ ਵਿਚ
- ਘਰ ਵਿਚ

145. A teacher has to be adapt at

- (a) Acting
- (b) Learning
- (c) Communication
- (d) Playing multiple roles

146. The difference between a primary and secondary source is that

- (a) A primary source is primary while a secondary source is secondary
- (b) A secondary source is closest to the person, information, period, or idea being studied
- (c) A primary source is closest to the person, information, period, or idea being studied
- (d) All of these

147. Project work is important because

- (a) It enables students to be creative
- (b) It creates some work for students
- (c) Learning by doing is more lasting learning
- (d) It enables teachers to be creative

148. Class room teaching should be

- (a) Intense
- (b) One sided
- (c) Interactive
- (d) Easy

149. DPI is the acronym for

- (a) Director of Prosecution and Intelligence
- (b) Department of Personnel and Investigations
- (c) Director Private Instruction
- (d) Direct Public Instruction

150. Teaching techniques in the social science could involve

- (a) Role Playing
- (b) All of these
- (c) Projects
- (d) Lectures

145. ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ :

- (a) ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ
- (b) ਸਿੱਖਿਆ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ
- (c) ਸੰਚਾਰ ਦੇ
- (d) ਬਹੁਪੱਖੀ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ

146. ਮੁੱਢਲੇ ਅਤੇ ਗੌਣ ਸੈਤ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਲਿਹ ਹੈ ਕਿ

- (a) ਮੁੱਢਲਾ ਸੈਤ ਮੁੱਢਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੌਣ ਸੈਤ ਹੈ
- (b) ਗੌਣ ਸੈਤ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਸੂਚਨਾ, ਕਾਲ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅਤਿ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- (c) ਮੁੱਢਲਾ ਸੈਤ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਸੂਚਨਾ, ਕਾਲ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅਤਿ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- (d) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਹੀ

147. ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਕੰਮ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ

- (a) ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰਚਨਾਤਮਕ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ
- (b) ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਕੰਮ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ
- (c) ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਣਾ ਵਧੇਰੇ ਸਥਾਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ
- (d) ਇਹ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਰਚਨਾਤਮਕ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ

148. ਕਲਾਸ ਰੂਮ ਅਧਿਆਪਨ ਹੋਵੇ :

- (a) ਇਕ-ਪਾਸ
- (b) ਪਹਿਲਾਂ ਕ੍ਰਿਆਤਮਕ
- (c) ਅਸਾਨ
- (d) ਅਸਾਨ

149. DPI ਕਿਸਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਅੱਖਰੀ ਰੂਪ ਹੈ :

- (a) Director of Prosecution and Intelligence
- (b) Director of Personnel and Investigations
- (c) Director Private Instruction
- (d) Director Public Instruction

150. ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਨ ਤਕਨੀਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

- (a) ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣਾ
- (b) ਲੈਕਚਰ
- (c) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ
- (d) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਹੀ

ANSWERS / ਉੱਤਰਮਾਲਾ

1. (d)	2. (a)	3. (c)	4. (c)	5. (d)	6. (c)	7. (d)	8. (d)	9. (c)	10. (a)
11. (c)	12. (a)	13. (b)	14. (b)	15. (b)	16. (b)	17. (a)	18. (a)	19. (d)	20. (a)
21. (b)	22. (a)	23. (b)	24. (d)	25. (a)	26. (c)	27. (b)	28. (a)	29. (d)	30. (d)
31. (b)	32. (d)	33. (c)	34. (b)	35. (b)	36. (d)	37. (c)	38. (d)	39. (b)	40. (c)
41. (c)	42. (a)	43. (b)	44. (d)	45. (a)	46. (d)	47. (b)	48. (c)	49. (c)	50. (a)
51. (a)	52. (d)	53. (a)	54. (b)	55. (d)	56. (d)	57. (a)	58. (b)	59. (d)	60. (a)
61. (c)	62. (b)	63. (a)	64. (c)	65. (b)	66. (a)	67. (c)	68. (b)	69. (a)	70. (a)
71. (d)	72. (d)	73. (b)	74. (d)	75. (d)	76. (d)	77. (a)	78. (c)	79. (a)	80. (b)
81. (b)	82. (d)	83. (a)	84. (d)	85. (c)	86. (a)	87. (d)	88. (b)	89. (a)	90. (b)
91. (c)	92. (c)	93. (b)	94. (a)	95. (d)	96. (d)	97. (c)	98. (b)	99. (d)	100. (b)
101. (b)	102. (c)	103. (d)	104. (b)	105. (c)	106. (c)	107. (b)	108. (a)	109. (c)	110. (a)
111. (b)	112. (c)	113. (c)	114. (b)	115. (c)	116. (c)	117. (b)	118. (a)	119. (b)	120. (d)
121. (a)	122. (a)	123. (d)	124. (c)	125. (d)	126. (b)	127. (b)	128. (d)	129. (c)	130. (c)
131. (b)	132. (d)	133. (d)	134. (c)	135. (a)	136. (a)	137. (a)	138. (c)	139. (a)	140. (d)
141. (a)	142. (c)	143. (a)	144. (a)	145. (d)	146. (c)	147. (c)	148. (c)	149. (d)	150. (d)